

Talousarvion 2022 vaikutusten arviointi

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 19.10.2021

LAHTI

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin

- Oppivelvollisuuden korottaminen 18 ikävuoteen vähentää syrjäytymisriskiä, helpottaa perheiden taloudellista tilannetta ja mahdollistaa nuorten toisen asteen opinnot riippumatta perheen tilanteesta.
- Päiväkotien- ja koulurakennusten investoinneilla varmistetaan turvalliset oppimisympäristöt.
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä.
- Lasten ja nuorten tiedekasvatusta edistetään varhaiskasvatuksesta lukioon ulottuvalla JunnuYliopisto-toiminnalla, jolla innostetaan korkeakouluopintoihin tulevaisuudessa.
- Tasa-arvoista vuorovanhemmuutta tuetaan.
- Esi- ja alkuopetuksen yhtenäinen toimintakokonaisuus tukee koulunkäynnin aloittamista.
- Nuorisopalvelujen toiminnoissa ja palveluissa panostetaan erilaisiin nuorten tukitoimenpiteisiin sekä eriarvoistumista ehkäiseviin toimenpiteisiin.

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin

- Toteutetaan kulttuurikasvatusohjelmaa, jolla taataan jokaiselle oppilaalle mahdollisuus tutustua omaan kaupunkiin ja sen kulttuuritarjontaan. Tämä edistää kulttuurin ja taiteen tasa-arvoista saavutettavuutta.
- Lukio-opetuksen pedagogiikkaa kehitetään ja sähköisten oppimisympäristöjen käyttöä lisätään.
- Lukio-opiskelijoiden liikkumismahdollisuuksia koulupäivän aikana parannetaan Liikkuva koulu - jatkohankkeessa.
- Tunnekasvatus lisätään osaksi ympäristökasvatusta, koska ympäristökriisien on todettu vaikuttavan lasten ja nuorten tulevaisuudennäkymiin, mielenterveyteen sekä fyysiseen terveyteen.
- Lasten ja nuorten osallisuutta lisätään ympäristötyössä uusien toimintamallien avulla.
- Panostukset ulkoliikunta-alueille (Kisapuiston ulkotekojäärata, Radiomäen kentän peruskorjaus), viheralueille (leikkipuistohankkeet ja puistoaluekohteet) sekä vanhalle raviradalle pyöräilyparkin muodossa ja Mukkulan skeittialueen kehittäminen parantavat mahdollisuuksia harrastaa eri lajeja.

Kuntalaisvaikutukset

Kuntalaisvaikutukset

- Lahden kaupunginkirjasto edistää ja tukee kuntalaisten hyvinvointia, osaamista ja osallisuutta. Kuntalaisten digitaitojen tukeminen näkyy vahvasti kirjaston tuottamissa palveluissa.
- Hyvinvointityötä tehdään kaikissa julkisissa tehtävissä. Hyvinvointityön tavoitteena on lahtelaisten hyvinvoinnin parantaminen ja Lahden kaupungin elinvoimaisuuden lisääminen. Hyvinvointityössä painopiste on ennaltaehkäisyssä.
- Ehkäisevällä päihde- ja mielenterveystyöllä edistetään kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta.
- Asukkaiden on mahdollista vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon ja talouteen mm. kumppanuuspöytien ja osallistuvan budjetoinnin kautta. Osallisuus on hyvinvoinnin perusta. Se voimaannuttaa ihmisiä ja kehittää entistä vahvempia yhteisöjä. Vaikuttamismahdollisuuksien kautta kuntalaisten hyvinvointi ja turvallisuuden tunne vahvistuvat.
- Palvelutori tarjoaa aiempaa laajempia palveluja sekä tapaamistilat asukkaiden ja yhdistysten käyttöön. Siellä on mahdollista järjestää kaikille avoimia tapahtumia ja tilaisuuksia kuntalaisten osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Palvelutorilla annetaan kuntalaisille myös tukea ja ohjausta sähköisten palvelujen käyttöön.

Kuntalaisvaikutukset

- Palveluverkkoratkaisut tulevat vaikuttamaan kuntalaisten palvelujen sijoittumiseen. Tärkeänä nähdään koulutilojen saavutettavuus kävellen, pyöräillen tai bussilla sekä tilojen monipuolinen, joustava hyödyntäminen ja pitkät aukioloajat.
- Joukkoliikenteen uusi runkolinjasto ja kaupunkipyöräjärjestelmä otetaan käyttöön kokonaisuudessaan. Tämä lisää kaupunkilaisten mahdollisuuksia hyödyntää monipuolista joukkoliikennettä. Lisäksi valmistellaan joukkoliikenteen vyöhykeuudistusta.
- Rantakartanon uimahallihankkeella sekä panostuksilla kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen tuetaan kuntalaisten ulkoilu- ja liikkumismahdollisuuksia. Liikuntapaikkojen kunnossapito sekä edellytysten luominen liikunta- ja urheilutoiminnalle edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä ylläpitää vapaa-ajan palvelutarjontaa. Joiltakin osin liikuntapaikkojen ylläpitoa tarkastellaan kriittisesti, millä voi olla vaikutuksia kuntalaisten palvelujen käyttöön.
- Museotarjonta kasvaa visuaalisten taiteiden museon Malvan avauduttua sekä Historiallisen museon perusparannuksen jälkeen.
- Osa kaupungin perimistä vapaa-ajan palvelujen asiakasmaksuista päivitetään vastaamaan kustannuskehitystä.

LAHTI ON SINUN
KAUPUNKISI

BUUSTIA BISNEKSEEN

Yrityksen
Alkuun | Arkeen | Kasvuun | Sijoittumiseen

LADEC .fi

LAHDE TUTU

Lahti
vaikuttaa

Menneis-
ovat
ta

Lahti
kasvaa

Teemme kestävä
päätöksiä ja
uudistu

Yritysvaihtukset

Yritysvaikutukset

- Kaupungin elinvoimatyön kärjessä ovat kaupungin kehittäminen kestävästä ja menestyvästä yritys-, yliopisto- ja tapahtumakaupunkina.
- Elinkeinoelämää ja yritysten kasvua tuetaan vahvassa yhteistyössä elinkeinoyhtiöiden, korkeakoulujen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Yhteistä yrittäjyyskasvatussuunnitelmaa toteutetaan varhaiskasvatuksesta lukioon asti.
- LADECin laadukkaat yritysten kehittämis- ja sijoittumispalvelut, kaupungin yrityspalvelusetelit mikro- ja pienyrittäjille, kesätyösetelit sekä uudet ympäristöystävälliset yritysalueet ja kaupunkikeskustan kehittäminen tukevat yritysten menestymistä sekä alueen pito- ja vetovoimaa.
- Vuoden 2022 keskeisiä tavoitteita ovat monipuolisen elinkeinotoiminnan tonttitarjonnan turvaaminen, keskustan kokonaiskehittämisen jatkaminen, Lahden Suunta työn uuden kierroksen tavoitteiden asettamisvaiheen läpivienti, Niemen, Radanvarren, Paavolan, Ranta-Kartanon ja Rakokiven kehittäminen. Lisäksi osallistutaan aktiivisesti MAL-yhteistyösopimuksen toimenpiteiden toteutukseen, mm. kaupunkiseudun rakennemallin laadinnan avulla.

Työllisyysvaikutukset

Työllisyysvaikutukset

- Kaupungin työllisyystoimissa etusijalla ovat nuorisotakuu, pitkäaikaistyöttömyyden torjunta ja vieraskielisten työllistyminen sekä alueen elinkeinoelämän kanssa tehtävä tiivis yhteistyö, joka tukee alueen yrityksiä ja osaajien kohtaamista.
- Työllisyyden kuntakokeilu tukee entistä vahvemmin osaavan työvoiman löytämistä lahtelaisten yritysten kasvun tueksi. Tukitoimien kautta vahvistetaan alueen yritysten menestymisen ja kasvun mahdollisuuksia.
- Lahti StartHub Niemen kampuksella kiihdyttää start-up yrittäjyyttä alueella, jolla edistetään uusien yritysten syntymistä ja kasvua sekä luodaan mahdollisuudet uusien työpaikkojen syntymiselle.
- LAB-ammattikorkeakoulun ja Koulutuskeskus Salpauksen Yritys-hunter-toiminta edistää alueen opiskelijoiden ja valmistuneiden työllistymistä sekä tukee harjoittelupaikkojen ja opinnäytetyöpaikkojen löytymistä paikallisista yrityksistä. Toiminnan tukeminen edistää opiskelijoiden sijoittumista ja jäämistä alueelle ja edistää yritysten ja osaajien kohtaamista.
- Lahti TalentHub -hanke tuo yhteen alueen uutta osaamista tarvitsevat yritykset sekä kansainväliset osaajat. Hanke vaikuttaa työllisyyteen edistämällä vieraskielisten osaajien työllistymistä alueelle ja samalla tukemalla alueen yritysten osaamisen tarpeiden täyttymistä.

Elinvoimavaikutukset

Elinvoimavaikutukset

- Keskustavision yhtenä kärkiteemana on keskustan elinvoiman kehittäminen ja parantaminen.
- Elinkeinoelämän ja asumisen tonttitarjonnan vahvistaminen jatkuu.
- Ympäristötyössä edistettävät tulevaisuuden ympäristöratkaisut luovat alueen yrityksille ja asukkaille kestävämpää kaupunkia ja sitä kautta innostavat heitä sijoittumaan alueelle.
- Elinkeinoyhteistyöhön ja erilaisiin tähän kytkeytyviin toimiin panostamalla tuetaan alueen yritysten toimintaa, kasvua ja kykyä työllistää.
- Ekosysteemisopimuksen ja hanketoiminnan kautta vahvistetaan ulkoisen rahoituksen saamista alueelle ja vahvistetaan tätä kautta alueen kilpailukyvyn kehittymistä ja työllisyyttä.
- Tapahtumien työllisyyttä edistävät aluevaikutukset ovat Lahdelle merkittävät. Kansainvälisten ja kotimaisten, pienten ja suurten tapahtumien avulla edistetään Lahden imagoa tapahtumakaupunkina ja lisätään alueen matkailijoiden määrää. Alueen hotellit, ravintolat ja muut palvelut hyötyvät tapahtumien järjestämisestä. Vuonna 2022 järjestetään mm. Euroopan nuorisokongressi, Ironman MM-esikilpailut, Parlamenttifutis, Salpausselän kisat, Finlandia-hiihto, MotoGP, sulkapallon EM-kilpailut sekä Lastensuojelupäivät.

Ympäristövaikutukset

Ympäristövaikutukset

- Lahden kaupunki jatkaa kehittymistään Suomen johtavana ympäristökaupunkina. Tällä on monia positiivisia ympäristövaikutuksia. Käytännön toimenpiteitä tekevät kaikki konsernin toimijat. Suunniteltujen päästövähennysten toimeenpano sekä paikallisten hiilinielujen vahvistaminen ja tarkemman kompensatio-ohjelman suunnittelu vievät Lahtea kohti hiilineutraaliustavoitetta vuonna 2025.
- Kaupungin kiinteistöt siirtyvät vihreän sähkön käyttöön vuoden 2022 alussa.
- Joukkoliikenteen ratkaisut (kaupunkipyörät, lippujen hinnat, runkolinja jne.) edistävät joukkoliikenteen käyttöä ja vähentävät liikenteen aiheuttamia päästöjä.
- Digitalisaatio ja etätöiden kehittäminen vähentävät kaupungin kasvihuonekaasupäästöjä liikkumistarpeen vähenemisen myötä.

Ympäristövaikutukset

- Hiilineutraalin rakentamisen kehityskeskus on jatkumoa kaupungissa tehdylle ympäristönsuojelu- ja kehitystyölle. Tavoitteena on löytää uusia tapoja ja teknisiä ratkaisuja rakentamisen hiilijalanjäljen vähentämiseen, ja tuotteistaa näistä sopivimmat teollisiksi ratkaisuksi tulevaisuuden rakentamisen tarpeisiin. Tavoitteena on myös löytää uusia tapoja rakennusten kiertotalouteen tutkimalla ja toteuttamalla purkurakennusten rakennusosien ja materiaalien kierrättämistä paikan päällä tai lähialueella. Pientalorakentajia varten on julkaistu opas hiilineutraaliin rakentamiseen.
- Positiivisia ympäristövaikutuksia tavoitellaan myös useiden strategian alaisten ohjelmien päivittämisellä tai valmistelulla. Ympäristöohjelman päivityksen yhteydessä määritellään tavoitteet mm. luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi ja vesiensuojelulle. Kiertotalouden tiekartta tarjoaa näkymää kiertotalouden kehittämiseksi lähitulevaisuudessa. Ihmisen ja ympäristön hyvinvoinnin huomioon ottaminen samanaikaisesti tarjoaa positiivisia ympäristö- ja terveysvaikutuksia.

Henkilöstövaikutukset

Henkilöstövaikutukset

- Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.
- Henkilöstösuunnittelun ja osaamisen kehittämisen –malli uudistetaan tavoitteena nykyistä enemmän tulevaisuuteen suuntautuva ja palvelutarpeita vastaava henkilöresurssisuunnittelu.
- Osaamisen kehittämiseen ja ylläpitoon varataan henkilöstön kehittämis- ja koulutussuunnitelmiin kaupunkitasolla vähintään kolme päivää vuodessa per työntekijä.
- Tiukka taloustilanne ja nopeat muutokset toimintaympäristössä vaativat johtajilta, esihenkilöiltä ja henkilöstöltä kykyä sopeutua, priorisoida ja kehittää uusia tuottavuutta lisääviä työskentelytapoja.
- Henkilötyövuosien ja henkilöstökulujen kehitystä seurataan kuukausittain ja mahdollisiin poikkeamiin reagoidaan. Tarvittaessa tiukennetaan rekrytointeihin liittyvää täyttölupamenettelyä.
- Talousarvio 2022 sisältää lakisääteisiin vaatimuksiin perustuvat henkilöstömitoitusmuutokset varhaiskasvatuksessa ja työllisyyden kuntakokeilussa.
- Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2022–2024 sisältää Lahden 30 kk:n muutos- ja uudistumisohjelman, jonka toimenpiteet tarkentuvat talousarvion hyväksymisen jälkeen käyttösuunnitelmassa. LUMO-toimenpiteillä voi olla vaikutusta henkilöstön määrään.

Taloudelliset vaikutukset

- Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2022–2024 sisältää Lahden 30 kk:n muutos- ja uudistusohjelman (LUMO). Ohjelman avulla pystytään korjaamaan menojen ja tulojen kasvukehityksen erosta johtuvaa rakenteellista epäsuhtaa. Vuodesta 2023 alkaen LUMO-toimenpiteiden vaikutus kohdentuu kaupungin omaan toimintaan.
- Sote-uudistus ja tytäryhteisöiltä saatavien osinkotuottojen merkittävä väheneminen heikentävät taloutta ja aiheuttavat uuden haasteen.
- Sote-uudistuksen taloudelliset vaikutukset tiedetään tilinpäätöksen 2021 ja talousarvion 2022 tietojen valmistuttua.
- Vuodelle 2022 ei ehdoteta veronkorotuksia kunnallisveroon eikä kiinteistöveroihin. Vuonna 2023 ei voida tehdä veronkorotuksia sote-uudistukseen liittyvän lainsäädännön estäessä sen.
- Näistä johtuen kaupunki tekee alijäämäisen taloussuunnitelman, jonka taseen ylijäämä mahdollistaa.